

Yeni Ümit SRC 5 Kursu

TEHLİKELİ MADDE · ADR SÜRÜCÜ EĞİTİMİ

TEMEL EĞİTİM

SRC 5

ADR 2025

ÜNİTE 1

Taşımacılıkla İlgili Genel Bilgiler

ADR, ulusal mevzuat, SRC 5 belgesi, tarafların sorumlulukları ve muafiyetler

🕒 Okuma süresi: 25 dakika

BU ÜNİTEDE

Tehlikeli madde taşımacılığının kural kitabını açıyoruz: ADR nedir, Türkiye’de hangi yönetmelikler uygulanır, SRC 5 belgesi nasıl alınır ve ne zaman iptal olur, gönderenden boşaltana kim neyden sorumludur ve hangi taşımalar ADR’den muaftır.

ÖNCE KELİMELELER

Bu ünite de geçen terimler

Terim	Basit anlamı
Tehlikeli madde	İnsana, çevreye ya da eşyaya zarar verebilecek madde: benzin, tüp gaz, asit gibi
ADR	Tehlikeli yükün kara yolu kuralları kitabı
Ambalajlı taşıma	Varil, bidon, koli, tüp içinde taşıma
Dökme taşıma	Kapsız, doğrudan kasaya ya da konteynere yükleme
Tank / tanker	Sıvı ya da gazı büyük hazne içinde taşıma
Elleçleme	Yükü elle ya da forkliftle tutup taşıma, istifleme
Turuncu plaka	Aracın önünde ve arkasında, tehlikeli yük taşıdığını gösteren levha
UN numarası	Her tehlikeli maddenin dünyada geçerli kimlik numarası
Taşıma belgesi	Yükün kimlik kartı; gönderen hazırlar
Yazılı talimat	Kazada ne yapılacağını anlatan kâğıt; araçta durur

1.1 · LOJİSTİK

Taşıma türleri

Lojistik, malın üretildiği yerden tüketildiği yere en uygun maliyetle taşınması, depolanması ve yönetilmesidir. Lojistik maliyetinde en büyük pay **taşımacılığıdır**.

Mod	Öne çıkan özelliği
Kara yolu	En çok kullanılan; kapıdan kapıya, esnek; maliyeti yüksek
Deniz yolu	Uluslararası taşımada en yaygın; en düşük maliyet, büyük miktar
Hava yolu	En hızlı; birim maliyeti en yüksek
Demir yolu	Ağır ve hacimli yükte düşük maliyet; yatırımı yüksek
Boru hattı	Ham petrol ve doğal gaz; yatırımı yüksek, güvenilir
İç su yolu	Nehir, göl, kanal; Türkiye’de akarsular uygun değil

İntermodal: yük aynı kapta kalır, yalnızca mod değişir.

Kombine: kara, demir, deniz ve hava yolundan en az ikisi birlikte kullanılır.

 BUNU ŞÖYLE DÜŞÜNÜN

İntermodal taşıma, yolcunun bavulunu hiç açmadan önce otobüse, sonra uçağa binmesi gibidir: bavul (konteyner) aynı kalır, değişen yalnızca araçtır.

1.2 · ANLAŞMALAR

Her modun kendi kural kitabı

Tehlikeli maddelerin riski, dünyada **ortak bir dil** konuşulmasını gerektirir. Amaç, kazayı olmadan önce öngörüp önlemektir: **önleyici yaklaşım**.

KARA YOLU

ADR

DEMİR YOLU

RID

DENİZ YOLU

IMDG Kod

İÇ SU YOLU

ADN

HAVA YOLU

ICAO-TI / IATA DGR

HER MOD

BM Model Kurallar

BUNU ŞÖYLE DÜŞÜNÜN

Her yolun kendi dili vardır: karada ADR, demir yolunda RID, denizde IMDG. Tehlikeli yük bir yoldan diğerine geçerken o yolun dilini konuşmak zorundadır.

Kısaltma	Kuruluş
ADR	BM Avrupa Ekonomik Komisyonu (UNECE)
RID	Uluslararası Demiryolu Taşımacılığı Hükümetlerarası Örgütü (OTIF)
IMDG Kod	Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO); SOLAS ve MARPOL kapsamında
ADN	UNECE ve Ren Nehri Merkezi Komisyonu (CCNR)
ICAO-TI / DGR	Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü (ICAO) ve IATA

1.2.1 · ADR

ADR anlaşması

ADR, Tehlikeli Malların Kara Yoluyla Uluslararası Taşımacılığına İlişkin Avrupa Anlaşmasıdır.

Kuruluş

30 Eylül 1957, Cenevre;
UNECE himayesinde.

Yürürlük

29 Ocak 1968.

Güncelleme

İki yılda bir yenilenir
(son sürüm ADR 2025).

Türkiye

2010'dan beri taraf;
yetkili makam
**Ulaştırma ve Altyapı
Bakanlığı.**

BUNU ŞÖYLE DÜŞÜNÜN

ADR, tehlikeli yükün **trafik kuralları kitabıdır**.
Trafik kuralları her sürücüyü korur; ADR ise
tehlikeli yükün başındaki herkesi: sürücüyü,
yoldaki insanları ve çevreyi.

AKILDA TUTUN

ADR'nin kendisi **ceza öngörmez**; denetimi her
ülke yapar, cezayı kendi ulusal mevzuatına
göre verir. ADR'nin amacı hız değil, riskleri en
aza indirerek **insanı, canlıları, çevreyi ve
eşyayı korumaktır**.

ADR'NİN YAPISI

İki ek, dokuz kısım

Kısım	Konusu
Ek A • 1-2	Genel hükümler • sınıflandırma
3	Tablo A, sınırlı ve istisnai miktar
4 • 6	Ambalaj ve tank: kullanımı • yapımı ve testi
5	Sevkiyat: belge, etiket, işaret
7	Yükleme, boşaltma, elleçleme
Ek B • 8	Araç ekibi, donanım, belgeler
9	Araçların yapımı ve onayı

💡 BUNU ŞÖYLE DÜŞÜNÜN

Ek A **yükü** anlatır: ne olduğu, nasıl paketleneyeceği. Ek B **aracı ve sürücüyü** anlatır: hangi araç, hangi donanım, hangi belge.

📌 SINAVIDA SORULUR

ADR'ye göre **tehlikeli madde**, taşınması ADR tarafından yasaklanmış ya da yalnızca ADR'deki koşullarla taşınmasına izin verilmiş madde ve nesnedir. Taşımacının ya da göndericinin kararı tehlikeli madde tanımını belirlemez.

1.3 · ULUSAL MEVZUAT

Türkiye’de hangi kurallar uygulanır?

1

Tehlikeli Maddelerin Taşınması Yönetmeliği

taraflar, TMFB, denetim

2

Kara Yolu Taşıma Yönetmeliği

yetki belgesi, sigorta, SRC 5 zorunluluğu

3

TMGD ve Sürücü Eğitimi Yönetmeliği

SRC 5 eğitimi, sınavı, belgesi

4

Kara Yolları Trafik Yönetmeliği

hız, takip mesafesi, işaretler

Yönetmeliğin kapsamı dışında kalanlar

- ◆ TSK, Jandarma, Emniyet ve Sahil Güvenlik’in kendi taşımaları ve onların refakatindeki taşımalar
- ◆ Savaş ve olağanüstü hâl taşımaları
- ◆ Türkiye’nin diğer ülkelerle yaptığı özel anlaşmalara göre yapılan taşımalar

Yabancı plakalı araçların Türkiye’deki uluslararası taşımaları ise yönetmeliğin **kapsamındadır**.

1.3.1 · GENEL KURALLAR

Taşımacılığın temel kuralları

- ◆ ADR'ye göre taşınması **yasak** olan madde Türkiye'de kara yoluyla taşınamaz.
- ◆ Yalnız test edilmiş, **tip onaylı** ambalaj kullanılır.
- ◆ Sürücünün **SRC 5 belgesi** olması zorunludur.
- ◆ Tank, tank konteyner, MEGC, IBC ve taşınabilir basınçlı kapların ilk, ara ve periyodik muayeneleri Bakanlık ya da yetkilendirdiği kuruluşça yapılır; muayeneden geçemeyen basınçlı kap kullanılamaz.
- ◆ Taşımacı, taşıma belgesindeki bilgileri **U-ETDS**'ye bildirir.
- ◆ Kara yolu taşıtı yolculuğun bir kısmında gemi ya da trene binerse, o kısımda o modun kuralları uygulanır.

▲ DİKKAT EDİN

Yüklü ya da **boş temizlenmemiş tankerler**, dolum-boşaltım dışında işletmenin kendi sahasına ya da okul, kamu binası, AVM, ibadethane gibi yerlerin **300 m dışındaki** onaylı otoparklara park edilir.

BELGELER

Araç ADR onayı ve TMFB

Araç ADR Onay (Uygunluk) Belgesi

Şu taşıtlar için **zorunludur**:

- ◆ Hacmi **1 m³'ten büyük** sabit ya da sökülebilir tanklar ve tüplü gaz tankerleri
- ◆ Münferit hacmi **3 m³'ten büyük** tank konteyner, portatif tank, MEGC, vakumlu atık tankı
- ◆ **Sınıf 1** (patlayıcı) taşıyan taşıtlar (1.4S hariç)

Sınıf 1 dışındaki maddeleri **ambalajlı ya da dökme** taşıyan taşıtlar için zorunlu değildir. Geçerliliği en fazla **1 yıldır**.

Tehlikeli Madde Faaliyet Belgesi (TMFB)

Taşımacı, dolduran, paketleyen, yükleyen, gönderen, alıcı, boşaltan ve tank işletmecisi işletmeler Bakanlıktan TMFB alır; belge **5 yıl** geçerlidir. Belirli kapasiteyi aşan taşımacılar **TMGD** (tehlikeli madde güvenlik danışmanı) hizmeti almak zorundadır.

1.3.1.3 · SÜRÜCÜ

Sürücünün yükümlülükleri

- ◆ Yüke ve taşıma şekline uygun **SRC 5** belgesi ve her görevli için **resimli kimlik** bulundurmak
- ◆ Yalnızca **kıvılcım çıkarmayan** (ex-proof) fener kullanmak; elektronik sigara dahil **sigara içmemek**
- ◆ Pompa gerekmedikçe yükleme-boşaltmada **motoru kapalı** tutmak; aracı **el freni çekili** park etmek, frensiz römorku takozlamak
- ◆ Levha ve turuncu plakaları doğru takmak; temizlenmiş araçtan sökmek
- ◆ Hasarlı ambalajı ya da sızıntılı yükü **taşımamak**
- ◆ **Yazılı talimatın** araçta olduğunu kontrol etmek ve tehlikede ona göre davranmak
- ◆ Taşıma belgesi, ADR uygunluk belgesi, koruyucu teçhizat ve yangın söndürücüleri bulundurmak
- ◆ Kabinde araç ekibi dışında **yolcu taşımamak**

▲ DİKKAT EDİN

Hasarlı ambalajı **onarmak** sürücünün görevi değildir; hasarlı ambalaj yüklenmez ve taşınmaz.

DENETİM VE ÖZEL KURALLAR

Kim denetler, kim izin verir?

Denetimi Bakanlık ve yolda denetim yetkisi olan kurumlar yapar. Cezalara tebliğden itibaren **15 gün** içinde sulh ceza hâkimliğine itiraz edilebilir.

Konu	Yetkili
Boğaz köprüleri ve tüp geçitler	Karayolları Genel Müdürlüğü
Tünel kategorileri	Karayolları Genel Müdürlüğü
Sınıf 7 (radyoaktif) izni	Nükleer Düzenleme Kurumu
Sınıf 1 (patlayıcı) izni	İçişleri Bakanlığı (il emniyet müdürlüğü)
Tehlikeli atık lisansı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği il müdürlüğü

AKILDA TUTUN

Bir araçta farklı tünel kodlu maddeler varsa, tünel geçişinde **en kısıtlayıcı** tünel kodu esas alınır.

1.3.3 · SRC 5

ADR sürücü belgesi kime gerekir?

ADR'ye göre **turuncu plaka takılması zorunlu** araçların sürücüleri, yüke ve taşıma şekline uygun SRC 5 belgesi almak zorundadır.

⚠ DİKKAT EDİN

Tehlikeli madde taşıyan **her** sürücüye SRC 5 gerekmez. ADR'den tamamen ya da kısmen muaf taşımalarda ve yönetmelik kapsamı dışındaki taşımalarda zorunlu değildir.

💡 BUNU ŞÖYLE DÜŞÜNÜN

*Temel eğitim, ehliyetteki B sınıfı gibidir; herkes önce onu alır. Tank, Sınıf 1 ve Sınıf 7 ise bunun üstüne eklenen **özel ehliyetlerdir**.*

Alma şartları

1**Eğitim ve sınav**

yüke ve taşıma şekline uygun eğitim, Bakanlık sınavında başarı

2**Mesleki saygınlık**

yönetmelikte sayılan suçlardan hüküm giymemiş olmak

3**Yaş**

66 yaşından gün almamış olmak

4**Öğrenim ve ehliyet**

en az ilkokul; uygun sürücü belgesi

EĞİTİMLER

Temel ve uzmanlık eğitimleri

Eğitim	Ders saati	Soru	Kime?
Temel	18 + 1 uygulama	25	Ambalajlı ya da dökme taşıyan tüm sürücüler
Tank	12 + 1 uygulama	15	1 m ³ üstü sabit tank, 3 m ³ üstü tank konteyner
Sınıf 1	8	15	Patlayıcı (1.4S hariç)
Sınıf 7	8	15	Radyoaktif (adi paket hariç)

- ◆ Uzmanlık eğitimine girmek için önce **temel eğitimi** tamamlamak gerekir.
- ◆ Sınav Türkçe, çoktan seçmeli; geçme notu **100 üzerinden 60**.
- ◆ Eğitimi bitirene e-Devlet'te **2 yıl** geçerli Eğitim Tamamlama Belgesi verilir; bu sürede en fazla **4 sınava** girilir. Hepsinde başarısız olanın belgesi iptal olur.
- ◆ Eğitime tam devam zorunludur.

SÜRE VE YENİLEME

Belge ne kadar geçerli?

Geçerlilik

Temel sınavın geçildiği tarihten itibaren **5 yıl**.
Uzmanlık belgeleri temel belgenin süresi kadar geçerlidir.

Yenileme

Sürenin bitiminden önceki **son 1 yıl** içinde yenileme eğitimi ve sınavı. Yeni belge eski bitiş tarihinden itibaren 5 yıl geçerlidir.

Yenileme eğitimi

İlk temel ya da uzmanlık eğitim süresinin en az **yarısı** kadardır.

EĞİTMEN NOTU

Belgenizin bitiş tarihini telefonunuza hatırlatıcı olarak kaydedin. Süresi dolan belge iptal olur; yeniden temel eğitimden başlamak zorunda kalırsınız.

DURDURMA VE İPTAL

Belge ne zaman askıya alınır, ne zaman iptal olur?

Geçici durdurma	Süresiz iptal
Sürücü belgesi geçici geri alınır (iadeye kadar)	Ölüm, vatandaşlığın kaybı
Geçici "ticari taşıt kullanamaz" raporu (rapor bitene kadar)	66 yaşını doldurmak
	Belge süresinin dolması
	Sürücü belgesinin süresiz geri alınması
	Süresiz "ticari taşıt kullanamaz" raporu
	Mesleki saygınlığa aykırı suçtan hapis cezası

💡 BUNU ŞÖYLE DÜŞÜNÜN

Geçici durdurma **sarı kart** gibidir: ceza bitince oyuna dönersiniz. İptal ise **kırmızı kart**: o belgeyle oyun biter.

📌 SINAVIDA SORULUR

Ayırt edici kelime **geçici / süresiz**tir: geçici olan durdurma, süresiz olan iptal sebebidir.

1.3.4 • TRAFİK

Trafik yönetmeliğindeki kurallar

- ◆ Ambalajlar sarsılmayacak, düşmeyecek, kaymayacak şekilde yüklenir; hasarlı ambalaj yüklenmez.
- ◆ Patlayıcı, yanıcı ve yakıcı maddelerin yüklenip boşaltıldığı yerin **30 m** yakınında sigara ve açık ateş yasaktır; araca yalnız **6 voltu geçmeyen**, kıvılcım çıkarmayan fenerle girilir.
- ◆ Elektrik donanımı kısa devre ve kıvılcıma karşı yalıtılmış olur; sürücünün kolay ulaşacağı yerde en az **2 yangın söndürücü** bulunur.
- ◆ Araca başka yük ve görevli dışında yolcu alınmaz; park ve duraklamada araç **gözetim altında** tutulur.
- ◆ Yerleşim dışında öndeki araçla en az **50 m**, duraklamada en az **20 m** mesafe bırakılır.
- ◆ Yükleme-boşaltma kalabalık olmayan yer ve zamanda, motor kapalıyken yapılır.

HIZ

Hız sınırları (km/s)

Araç	Yerleşim	Çift yönlü	Bölünmüş	Otoyol
Turuncu plakalı tüm araçlar	30	50	60	70
Boş, temizlenmiş kamyonet	50	80	85	95
Boş, temizlenmiş kamyon, çekici	50	80	85	90

💡 BUNU ŞÖYLE DÜŞÜNÜN

Ağıza kadar dolu bir bardakla koşamazsınız; yavaş yürürsünüz. Tehlikeli yük taşıyan araç da aynıdır: **dolu bardak** gibi yavaş ve sarsmadan.

AKILDA TUTUN

Turuncu plaka gerektirmeyen **muafiyetli** taşımalarda ve boşaltılıp **temizlenmiş** araçlarda, aracın kendi sınıfının hız sınırı uygulanır. **Boş ama temizlenmemiş** tanker ise dolu gibi işlem görür.

Sınıf 1 taşıyan araçlar kamu alanında yükleme-boşaltma için dururken ve konvoyda aralarında en az **50 m** bırakır.

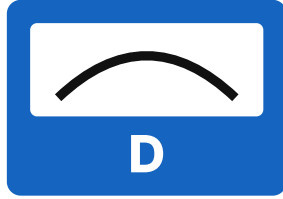
İŞARETLER

Tehlikeli madde araçlarına özel işaretler

Turuncu plakalı araç sürücüleri, tehlikeli madde taşıyan araçlara yönelik yasak ve kısıtlama işaretlerine uymak zorundadır. Soldaki işaret, tehlikeli madde taşıyan aracın o yola girmesini yasaklar; sağdaki, tünelin kategorisini gösterir.

giremez işareti

tünel kategorisi işareti

AKILDA TUTUN

Tünel kategorisi A'dan E'ye doğru **kısıtlayıcılık artar**; E kategorili tünellerden yalnızca birkaç özel madde dışında tehlikeli madde geçemez. Kategoriyi KGM belirler ve işaretler.

1.4 · TARAFLAR

Taşıma zincirindeki taraflar

Esas taraflar

Gönderen, taşımacı ve alıcı.

Diğer taraflar

Paketleyen, yükleyen, dolduran, boşaltan ve tank konteyner / portatif tank işletmecisi.

💡 BUNU ŞÖYLE DÜŞÜNÜN

Taşıma zinciri bir **bayrak yarışı** gibidir: gönderen bayrağı (yükü ve belgesini) hazırlar, taşımacı koşar, alıcı teslim alır. Biri bayrağı düşürürse yarışı bütün takım kaybeder.

Acil bir risk doğarsa her taraf **hemen acil servislere haber verir** ve ulaşılabilir kalır.

Gönderenin görevleri

- ◆ Malın doğru **sınıflandırıldığından** ve taşınmasına izin verildiğinden emin olmak
- ◆ **Taşıma belgesini** eksiksiz hazırlayıp taşımacıya vermek
- ◆ Yetki belgeli taşımacı, uygun ADR onaylı taşıt, sertifikalı ambalaj ve muayeneli basınçlı kap kullanmak
- ◆ Doğru etiket, levha ve turuncu plaka; karışık ambalajlama ve yükleme kurallarına uymak

1.4.2 · TAŞIMACI

Taşımacının görevleri

- ◆ Uygun ve geçerli **ADR onaylı taşıt** kullanmak; tank muayenelerini zamanında yaptırmak
- ◆ Aracı uygun **SRC 5** belgeli sürücüyü kullandırmak
- ◆ **Yazılı talimatı** sürücüyü vermek, okuyup anladığından emin olmak
- ◆ Koruyucu teçhizat ve yangın söndürücüleri araçta bulundurmak, bakımlarını yaptırmak
- ◆ Taşıt, tank ve yükte belirgin **sızıntı, çatlak, hasar** olmadığını kontrol etmek
- ◆ Taşıma belgesinin bir suretini araçta bulundurmak; **boş temizlenmemiş** tanklar için taşıma belgesi düzenlemek
- ◆ Bir ihlal görürse taşımayı başlatmamak; yolda ortaya çıkarsa **derhal durdurmak**

▲ DİKKAT EDİN

Taşıma belgesini **gönderen** hazırlar; yazılı talimatı **taşımacı** verir. Sertifikalı ambalaj kullanmak taşımacının değil, gönderen ve paketleyenin görevidir.

1.4.3-1.4.5

Alıcı, yükleyen, paketleyen

Alıcı

Malın kabulünü zorunlu sebep olmadıkça **geciktirmez**; boşaltmadan sonra kendi ADR yükümlülüklerini doğrular. İhlal varsa konteyneri ihlal giderilince teslim eder.

Yükleyen

Yalnız taşınmasına izin verilen malı teslim eder; **hasarlı ya da sızıntılı** ambalajı yüklemeyiz; karışık yükleme yasaklarına ve gıda-yem ayırımına uyar; konteyneri etiketler.

Paketleyen

Sertifikalı ambalaj ve muayeneli basınçlı kap kullanır; paketleme talimatlarına, karışık ambalajlama kurallarına, işaretleme ve etiketlemeye uyar.

Alıcı ve yükleyen, alevlenebilir maddenin boşaltıldığı yerde ateş, açık ışık, sigara ve kıvılcım çıkaran kıyafete izin vermez.

1.4.6-1.4.8

Dolduran, tank işletmecisi, boşaltan

Dolduran

Dolumdan önce tankın teknik yeterliliğini ve **muayene tarihini** kontrol eder; tarihi geçmiş tankı doldurmaz. İzin verilen doluluk oranına uyar; kapakların kapalı, dışın temiz olduğundan emin olur; levha ve plakaları kontrol eder.

Tank konteyner işletmecisi

Muayenesi geçerli tank kullanır ya da kiralar; boşalan tankı yeniden kullanmadan önce temizletir, hasarını giderir.

Boşaltan

Etiket ve taşıma belgesini karşılaştırıp **doğru malı** boşalttığından emin olur; hasar varsa boşaltmaz; dış kalıntıyı temizler, vanaları kapatır; temizlenmiş konteynerden levha ve plakaları kaldırır.

1.5 · MUAFİYETLER

Tamamen muaf taşımalar

 BUNU ŞÖYLE DÜŞÜNÜN

Marketten bir kutu çıkmak gazı alıp evinize götürmek ile tanker dolusu benzin taşımak aynı kurala bağlanamaz. Muafiyet, **az ve risksiz** taşımalara tanınan kolaylıktır.

Bu taşımalarda ADR kuralları **hiç uygulanmaz**:

- ◆ Perakende satış için ambalajlanmış kişisel, evsel, hobi ya da spor amaçlı malların **özel şahıslarca** taşınması (doldurulabilir kapta yanıcı sıvı: kap başına 60 L, taşıma ünitesi başına 240 L)
- ◆ İşletmenin kendi faaliyeti, keşif, onarım ya da bakımı için ambalaj başına **450 L**'yi ve taşıma kategorisi sınırlarını aşmayan taşımalar (Sınıf 7 hariç)
- ◆ Yetkili makamların acil müdahale taşımaları; kazalı aracın ya da dökülen malın kurtarılması
- ◆ İnsan hayatını ya da çevreyi korumaya yönelik acil durum taşımaları
- ◆ Bazı gaz, Sınıf 3, Sınıf 9 ve pestisitlerin temizlenmemiş boş sabit depolama kapları (sabitlenmiş ve sızdırmaz olarak)

DİĞER TAM MUAFİYETLER

Yakıt, gaz ve boş ambalajlar

Muafiyet	Sınır
Aracın kendi yakıtı (sabit depolar)	Taşıma ünitesi başına toplam 1500 L ; römork deposu en fazla 500 L
Taşınabilir yedek yakıt kapları	Taşıma ünitesi başına 60 L
Aracın çalışması için gaz	LNG / CNG 1080 kg , LPG 2250 L
Araç donanımındaki gazlar	Lastik, yangın söndürücü, soğutma ünitesi, akvaryum
Gıda ve içecekteki gazlar	Gazlı içecekler (UN 1950 aerosoller hariç)
Temizlenmemiş boş ambalaj	Sınıf 2, 3, 4.1, 5.1, 6.1, 8, 9 (önlem alınarak)

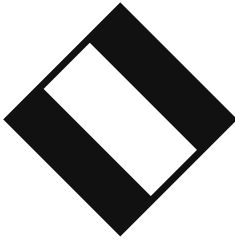
Yakıt sınırları acil servis araçlarına uygulanmaz. Spor toplarındaki gaz da muafıdır.

1.5.2.1 · SINIRLI MİKTAR (LQ)

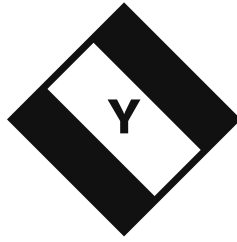
Küçük iç ambalajlarla kısmi muafiyet

BUNU ŞÖYLE DÜŞÜNÜN

LQ, market rafındaki ürünler gibidir: tehlikeli madde var ama **küçük şişeler ve kutular** hâlinde, koliye konmuş.

LQ işareti

hava yolu için (Y)

- ◆ İç ambalaj miktarları ADR Tablo A'daki sınırı aşamaz; iç ambalajlar bir dış ambalaja konur.
- ◆ Paketin brüt ağırlığı: streç gibi esnek ambalajda en fazla **20 kg**, karton gibi sert ambalajda en fazla **30 kg**.
- ◆ Azami ağırlığı **12 tonu aşan** araçta LQ yükü **8 tonu aşarsa** aracın **önüne ve arkasına** LQ levhası takılır (konteynerde dört yana).
- ◆ LQ levhalı araç **E kategorili tünele** giremez.

LQ'DA NE GEREKİR?

Uygulanan ve uygulanmayan kurallar

Uygulanır	Uygulanmaz
Araç ekibinin farkındalık ve emniyet eğitimi	Taşıma belgesi, yazılı talimat
Köprü ve tünel kısıtlamaları	SRC 5 belgesi
Dayanıklı ambalaj, LQ işareti, yön okları	Turuncu plaka
Yükleme kuralları, sigara yasağı	Tehlikeli madde hız sınırları
Kaza bildirimi; irsaliye ya da fatura	Araç donanımları, tip onaylı ambalaj
Deniz yolu devam ederse çok modlu form	Tehlike etiketi ve UN numarası

1.5.2.2 · İSTİSNAİ MİKTAR (EQ)

Çok küçük miktarlar

Tablo A'daki çok küçük sınırları aşmayan **maddeler** (nesneler hariç) için uygulanır.

Sınır

Bir araçta en fazla **1000 paket**.

Uygulanan kurallar

Eğitim, dayanıklı ambalaj, **istisnai miktar etiketi**, üst ambalaj işaretlemesi.

Uygulanmayanlar

Taşıma belgesi, yazılı talimat, SRC 5, turuncu plaka, hız sınırı, **tünel kısıtlaması**, araç donanımı, tehlike etiketi.

▲ DİKKAT EDİN

LQ ile EQ'yu karıştırmayın: LQ'da **tünel kısıtlaması uygulanır** (8 tonu aşan LQ yükü E tüneline giremez); EQ'da tünel kısıtlaması **yoktur**.

1.5.2.3 · TAŞIMA KATEGORİSİ

Taşıma ünitesi başına miktar muafiyeti

Taşıma kategorisi	Muaf taşınabilecek azami miktar
0	0 (muafiyet yok)
1	20 kg ya da L
2	333 kg ya da L
3	1000 kg ya da L
4	Sınırsız

Farklı kategoriler birlikteyse gönderen **puan hesabı** yapar; toplam **1000 puanı** geçmemelidir. Sınır aşılsa araca **turuncu plaka** takılır ve tüm ADR kuralları uygulanır.

AKILDA TUTUN

TK muafiyetinde araçta **taşıma belgesi** ve kabinde en az **2 kg yangın söndürücü** zorunludur. Yazılı talimat, SRC 5, turuncu plaka, hız sınırı ve tünel kısıtlaması aranmaz.

PUAN HESABI

Farklı kategoriler birlikte taşınırsa

💡 BUNU ŞÖYLE DÜŞÜNÜN

Puan hesabı bir **kantar** gibidir: tehlikesi büyük madde daha ağır basar. Kantar **1000'i** geçmedikçe muafiyet sürer.

Kategori	Çarpan
TK 1	miktar × 50
TK 2	miktar × 3
TK 3	miktar × 1
TK 4	hesaba katılmaz

Örnek: 100 L benzin (TK 2) ve 400 L motorin (TK 3) birlikte taşınıyor.

$100 \times 3 = 300$ puan, $400 \times 1 = 400$ puan, toplam **700 puan**. 1000'i aşmadığı için taşıma **muaftır**.

📌 SINAVIDA SORULUR

Sınıra **eşit** miktar muaftır, **aşan** miktar değildir: TK 3 motorinden variller içinde **1000 L** taşıyan araç muaftır, turuncu plaka gerekmez. TK 2 benzinden 350 L taşınırsa 333 sınırı aşılır ve plaka gerekir.

KARŞILAŞTIRMA

Muafiyetler tek tabloda

	LQ	EQ	TK
Taşıma belgesi	–	–	Var
Yazılı talimat	–	–	–
SRC 5	–	–	–
Turuncu plaka	LQ levhası*	–	–
Tünel kısıtlaması	Var*	–	–
Yangın söndürücü	–	–	2 kg
Tip onaylı ambalaj	–	–	Var

* 12 tonu aşan araçta 8 tonu aşan LQ yükü varsa.

⚠ DİKKAT EDİN

Muafiyetler **ambalajlı** taşımalar içindir. **Tanker ve dökme** taşımada LQ, EQ ve taşıma kategorisi muafiyeti uygulanmaz; örneğin TK 2 bir maddeden tankerle 300 kg taşımak için de SRC 5 gerekir.

EĞİTMEN NOTU

Müşteriniz "muaf" dese bile taşıma kategorisini ve miktarı taşıma belgesinden kendiniz kontrol edin. Sınır aşılsa ceza sürücüye ve taşımacıya yazılır.

SIRADAKİ ADIM

Çalışmaya devam edin

SRC 5 Dijital Eğitim Rehberi

Diğer ünitelere geçmek için dokununuz

SRC 5 Deneme Sınavları

Kendinizi denemek için dokununuz

SRC 5 Fiyat Listesi

Temel, tank, Sınıf 1 ve Sınıf 7 ücretleri

YENİ ÜMİT SRC 5 KURSU

Yeni Ümit Kompleks, Mareşal Çakmak, Bağcılar
Cd. No: 114 Giriş Kat, 34160 Güngören/İstanbul

0 212 641 13 13

WhatsApp: 0 507 518 17 27

EĞİTMEN NOTU

Bu üniteyi tamamladınız. Sınavda soru çıkan noktaları bir kez daha gözden geçirmenizi öneririz. Güvenli yolculuklar dileriz.